

Barnkonsekvensanalys

Ärendenamn:	Detaljplan Stockby 2:63 m.fl. och Stockby 3:69m.fl. (Stenhamra centrum, etapp 1)		
Ansvarig handläggare:	Holger Nilsson	Verksamhet:	Planeringsenheten
Barn som berörs av detta beslut: Barn i förskoleålder i Stenhamra.			
Datum: 2022-05-10			

Inledning

En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa. För att säkerställa att barns bästa tillgodoses samt att barns rättigheter beaktas, ska en barnkonsekvensanalys (BKA) göras i samtliga ärenden som får påtagliga direkta eller indirekta konsekvenser för såväl enskilda barn som grupper av barn. I denna BKA analyseras hur barn påverkas av en ändring av detaljplanen för Träckvista 2:59 och 2:67 (Stamvägens förskola).

Stenhamra är i behov av två nya förskolor. Ekerö kommun har därför beslutat att pröva två platsers lämplighet för förskoleverksamhet i centrala Stenhamra. Aktuell mark är tidigare planlagd som huvudsakligen allmän plats park och plantering. Förskolorna planeras för 120 respektive 160 barn.

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (art. 2)

Ger vi likvärdiga villkor för alla barn som berörs? Vilka barn riskerar att "hamna utanför"? Gynnas vissa barn på andra barns bekostnad?

Ur jämlikhetssynpunkt är utformningen av förskolegårdarna av stor betydelse. En hög grad av naturlighet och variation på förskolegården är inte bara viktigt för barns utveckling, utan bidrar även till ökad jämlikhet och jämställdhet då de oprogrammerade ytorna inbjuder till många olika sorters lekar. En hög grad av naturlig och utmanande terräng minskar dock tillgängligheten för barn med fysiska funktionshinder. För att alla barn ska gynnas, krävs därför en variation av naturliga och tillgängliga platser och lekmiljöer på förskolegården. Den norra förskolegården har goda förutsättningar med befintlig vegetation och variation i terräng. Den södra förskolegården har sämre förutsättningar då marken idag består av flack gräsmatta, vilket gör att åtgärder krävs i stor utsträckning för att skapa en god och jämlik gård. Samtlig ny bebyggelse och skolmiljö ska utföras så att de är tillgängliga och användbara för personer med rörelse- och orienteringsnedsättningar enligt Boverkets byggregler (BBR). I och med att utformningen av förskolegården inte regleras i detaljplanen, är det av stor betydelse att denna fråga följs upp vid anläggande av gården.

Barnets bästa (art. 3)

Vad är bäst för barn enligt forskning, nationella riktlinjer, praxis i andra regioner, vår egen beprövade erfarenhet, enligt barn, samt på kort och lång sikt? På vilket sätt har vi tagit hänsyn till barnens bästa i beslutet?

Boverket anger i sina riktlinjer att 40 kvm per barn på en förskolegård är rimligt för en förskola. Denna detaljplan möjliggör cirka 35-40 kvm per barn på respektive förskolegård. Boverket anger även att den totala friytan på en förskolegård helst bör överstiga 3000 kvm, vilket uppnås vid båda förskolorna i denna detaljplan.

Dialog har i tidigt skede förts med förskolans personal om förskolans utformning vad gäller byggnadernas placering, skolgårdens utformning samt planlösning. Personalen besitter erfarenhet och kunskap om hur en förskoleverksamhet fungerar på bästa sätt och för barnens bästa. Revideringar av planförslaget har gjorts baserat på deras erfarenheter. Bedömningen är därmed att beslutet tar hänsyn till barnens bästa.

I samband med framtagande av detaljplan för Stamvägens förskola i Ekerö kommun (laga kraft 2021-07-24) samlades barns synpunkter in gällande den nya förskolan. Dessa synpunkter har inspirerat detta detaljplaneförslag. Exempelvis tyckte de barnen bland annat om att klättra och uppskattade naturen på gården med bland annat äppelträd. Aktuell detaljplanen säkerställer att träd inom norra delen av norra förskolan med en stam på minst 40 cm i diameter vid 130 cm höjd endast får fällas om det krävs av naturvårds- eller säkerhetsskäl. Träden bedöms även bidra till exempelvis skuggning och en värdefull tillgång vid pedagogisk verksamhet vilket är positivt för barn. Att bevara befintlig vegetation och terräng inom förskolegården, bedöms utifrån vad såväl forskning och nationella riktlinjer som det barnen själva säger, vara bäst för barn.

Huvudbyggnaderna föreslås utformas och placeras så de skyddar mot trafik och reducerar buller. Om det blir nödvändigt för att uppnå riktvärden kan bullerskydd uppföras. Vissa delar överskrider riktvärden i mindre utsträckning. Dessa delar bedöms som begränsande sett till förskolegårdarnas helhet, varpå krav på skyddsåtgärder inte införs.

Detaljplanen möjliggör fler förskoleplatser än dagens behov vilket medför att kommunen redan nu rustar för det kommande och ökade behovet.

Planen innebär även förändringar på samt ianspråktagande av allmän plats. Uppförandet av förskolor på vad som idag är allmän platsmark minskar grönytorerna i Stenhamra samt smalnar av det gröna stråket genom tätorten. Marken som tas i anspråk är idag gräsytor och på ena tomten finns en lekplats. Planens genomförande skulle innebära inte blir allmänt tillgängliga i samma utsträckning. Samtidigt finns en ambition att ytorna, som ska anpassas för förskolans verksamhet, görs tillgängliga för allmänheten när verksamheten inte är igång. Dessa miljöer kan anses vara bättre anpassade för barns lek än de befintliga ytorna och ökar antalet lekplatser i Stenhamra. Om det leder till en ökad användning är planförslaget positivt för barn i området.

Planen förväntas innebära ökad trygghet för gång- och cykeltrafikanter vilket uppfattas bidra till barnens bästa i Stenhamra i stort.

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6)

Hur påverkar beslutet barnets rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling? Har beslutet negativ påverkan på (vissa) barns förutsättningar för en optimal utveckling?

Befintlig förskoleverksamhet i Stenhamra centrum huserar i dagsläget i tillfälliga paviljonger. Lokalerna är i behov av att bytas ut. I och med att nya förskolor byggs kan lokalerna och skolgårdarna anpassas till förskoleverksamhet från början och därmed skapa goda förutsättningar för barnens utveckling. Detaljplanen säkerställer att viss del av den norra förskolegården fortsatt kommer bestå av trädväxtlighet. Att träden bevaras är viktigt för att bland annat gynna barnens möjlighet till kreativitet och lärande. Genom att säkerställa goda tillgångar till fria inom gårdarna väntas positiva konsekvenser för barns utveckling.

Rätt till delaktighet (art. 12)

Vad behöver vi förstå ur barnets perspektiv för att beslutet ska bli relevant för barn?

Vilka miljöer och lektyper tycker barn är roliga och stimulerande? Vilka miljöer är tråkiga? Hur använder barn i olika åldrar utemiljöer?

Vilka barn har vi involverat / vilka barn har vi inte involverat? Hur har de varit delaktiga?

Inga barn har varit involverade i denna planprocess. Istället har förskolans personal involverats med sin expertkunskap om hur förskoleverksamheten fungerar på bästa sätt för barnens bästa. Planarbetet har även tagit del av synpunkter som barn vid Stamvägens förskola lämnade i samband med den skolans planprocess år 2021. De framförde bland annat en uppskattning av naturen och en kulle samt framförde även önskemål om en samling nya olika lekredskap. De flesta av barnens önskemål kan inte säkerställas i planskedet, eftersom exempelvis lekredskap bestäms vid genomförandet. Att träden och delar av gården bevaras regleras dock i detaljplanen genom bestämmelser om placering av byggnader och trädfällningsförbud.

Förslagsvis kan förskolebarnen efter bebyggelsens färdigställande involveras i processen att inreda förskolan med teckningar etc. för att bidra till mer identitetsskapande. Föräldrarna till de barn som går på Stenhamra förskola, som avses rivas, kommer att informeras om planerna och de nya förskolor där barnen kommer gå.

Andra rättigheter som berörs av detta beslut:

	Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård (artikel 23, 24 och 39)
	Rätt till en trygg och säker uppväxt, skydd mot alla former av våld och övergrepp (art. 19, 32-40)
X	Rätt till utbildning (artikel 28 och 29)
	Rätt till social trygghet och skälig levnadsstandard (artikel 26 och 27)
X	Rätt till vila, lek, kultur och fritid (artikel 31)
	Rätt till information och demokratiska rättigheter (artikel 12, 13, 14, 15, 16 och 17)
	Rättigheter som rör föräldraskap och omhändertagande (artikel 5, 9, 18, 20, 21 och 25)
X	Rättigheter kopplade till fungerande samhällsservice och samhällsplanering (artikel 12, 24, 26, 31 m.fl.)
	Rättigheter för barn från minoritetsgrupper, barn på flykt samt barn i asylprocessen (artikel 7, 8, 9, 10, 20, 22 och 30)

Beskriv hur de rättigheter som berör beslutet har beaktats:

Planen säkerställer barns rätt till utbildning genom att planlägga för moderna lokaler och miljöer där pedagogisk verksamhet kan ske. Genom att placera förskolegårdarna bort från de större vägarna, med huvudbyggnad som avskärmning, skapas tysta förskolegårdar med möjlighet för vila. Förskolegårdarna görs rymliga för att stimulera lek och en aktiv fritid även utanför verksamhetens öppettider. Förskolorna planeras i centralt läge i Stenhamra tätort med goda förbindelser för gång, cykel, bil och kollektivtrafik. Tillfälliga lokaler i form av paviljonger kan tas bort och barn kan istället husera i moderna nybyggda lokaler. Att många barnfamiljer väntas bo i förskolornas närområde tillsammans med att den ena nya förskolan byggs intill den som rivs bedöms få positiva konsekvenser för barn. Detta dels genom att närheten till förskolan innebär en enklare vardag med kortare restider för föräldrar och därmed mer tid för barnen att vara tillsammans

med sina föräldrar och att resvägen blir i stort sett oförändrad från tidigare för vissa barn. Men att förskolan ligger nära bostaden innebär även större möjlighet för barnen att få med sig sina kompisar när de senare ska börja i skolan, vilket kan vara en trygghet för barnen.

Övrigt / Slutsatser / Rekommendationer

När åtgärder för barns bästa ställts mot andra intressen har åtgärden som gynnar barn ofta inneburit positiva synergieffekter för andra intressen. Exempelvis väntas en föreslagen enkelriktad angörings slinga vid norra förskolan göra att förskolegården kan hållas större, samtidigt som trafiksäkerheten för samtliga trafikanter ökar. I och med att detaljplanen möjliggör två förskolor har och ska barns trygghet och säkerhet prioriteras framför biltrafikens framkomlighet, vilket samtidigt innebär förbättrad trafiksäkerhet för alla oskyddade trafikanter.

Många aspekter som har stor inverkan på barn och deras upplevelse av de nya miljöerna kan inte säkerställas i en detaljplan. Viktig är därför att barnperspektivet inte upphör att beaktas i samband med att detaljplanen vinner laga kraft. Inte minst behöver skolgårdens slutgiltiga utformning samt val av trafik- och angöringslösning utgå från barns bästa i projekterings- och byggskedet.

Detaljplanen säkerställer för norra förskolan att träd med en stam på minst 40 cm i diameter vid 130 cm höjd endast får fällas om det krävs av naturvårds- eller säkerhetsskäl. Att bevara befintlig vegetation och terräng inom förskolegården, bedöms utifrån vad både forskning och nationella riktlinjer anger, vara bäst för barn. Den södra förskolan har sämre naturliga förutsättningar vilket gör att särskilda åtgärder krävs av justering av marknivån för att skapa variation samt plantering av träd och vegetation. Utformning av båda förskolegårdarna bör ske utifrån det som forskning och vägledande myndigheter menar är bra för barns hälsa och utveckling. Hänsyn ska även tas till barnens egna synpunkter och önskemål.

